

Warszawa, 2013 -11-15

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

ŻWhzg/ek-053-47/2013 (4121)

GABINET MARSZAŁKA SENATU
wpłynęło dn. 18.11.2013r.
nr 5228 podpis. M. Pięć

SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich
wpłynęło dn. 19.11.13r.
nr 9461 podpis.

**Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej**

Szanowny Panie Marszałku,

W odpowiedzi na oświadczenie złożone przez Panią Senator Alicję Chybićką podczas 41. posiedzenia Senatu RP w dniu 17.10.2013r. w sprawie negatywnych konsekwencji hodowli norek amerykańskich oraz zmiany przepisów ustawy z dnia 29 czerwca 2007r. *o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich* (Dz. U. Nr 133, poz. 921, z późn. zm.), którego treść przekazano pismem znak BPS/043- 41-1768/13 z dnia 21.10.2013r., uprzejmie informuję Pana Marszałka, że kwestie ochrony ludzi i środowiska naturalnego przed negatywnym oddziaływaniem obiektów o dużej koncentracji zwierząt, w tym norek amerykańskich, są dla Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi bardzo ważne. Oczywiście jest, że lokalizacja, budowa i eksploatacja obiektów utrzymujących norki amerykańskie w sposób niezgodny z obowiązującym prawem, wbrew protestom okolicznych mieszkańców oraz władz samorządowych, organizacji rolniczych i społecznych, nie powinny mieć miejsca.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że sprawy związane z lokalizacją, budową i eksploatacją obiektów utrzymujących zwierzęta gospodarskie, w tym zwierzęta futerkowe, zostały uregulowane w niżej podanych przepisach:

- 1) ustawa z dnia 27 marca 2003r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz.U. z 2012r., poz. 647, z późn. zm.),

- 2) ustawa z dnia 7 lipca 1994r. *Prawo budowlane* (Dz.U. z 2010r. Nr 243, poz. 1623, z późn. zm.),
- 3) ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz.U. z 2013r., poz. 1232),
- 4) ustawa z dnia 3 października 2008r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz.U. z 2013r., poz. 1235),
- 5) ustawa z dnia 10 lipca 2007r. *o nawozach i nawożeniu* (Dz. U. Nr 147, poz. 1033, z późn. zm.),
- 6) ustawa z dnia 11 marca 2004 r. *o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt* (Dz. U. z 2008r. Nr 213, poz. 1342, z późn. zm.),
- 7) ustawa z dnia 29 czerwca 2007r. *o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich* (Dz. U. Nr 133, poz. 921, z późn. zm.),
- 8) ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. *o ochronie zwierząt* (Dz.U. z 2013r., poz. 856),

wraz z właściwymi aktami wykonawczymi.

Spośród ww. przepisów w zakresie właściwości Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi pozostają przepisy regulujące sprawy dotyczące hodowli, weterynarii, ochrony zwierząt oraz stosowania nawozów.

Przepisy w zakresie zdrowia ludzi i zwierząt dla produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego oraz produktów pochodnych, w celu zapobieżenia zagrożeniu stwarzanemu przez te produkty dla zdrowia ludzi i zwierząt oraz zminimalizowania tego zagrożenia, a w szczególności w celu ochrony bezpieczeństwa łańcucha żywnościowego i paszowego zostały zawarte w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069 z dnia 21 października 2009r. określającym przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, i uchylającym rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (Dz. Urz. UE L 300 z 14.11.2009, str. 1, z późn. zm.). Zgodnie z definicją określoną w tym rozporządzeniu produkty uboczne pochodzenia zwierzęcego oznaczają całe zwierzęta martwe lub ich części, produkty pochodzenia zwierzęcego lub inne produkty otrzymane ze zwierząt nieprzeznaczone do spożycia przez ludzi, w tym komórki jajowe, zarodki i nasienie. Przepisy tego aktu prawnego stosuje się między innymi do obornika, za który uważa się kał lub mocz zwierząt gospodarskich, innych niż ryby hodowlane, ze ściółką lub bez, jak również do postępowania z ubocznymi produktami zwierzęcymi powstałymi w wyniku zabicia i oskórowania zwierzęcia. Pojęcie „zwierzę gospodarskie”, zgodnie z art. 3 pkt 6 lit. a rozporządzenia 1069/2009 oznacza każde zwierzę utrzymywane, tuczone lub hodowane przez człowieka i wykorzystywane

do produkcji żywności, wełny, futer, piór, skór i skórek lub jakiegokolwiek innego produktu uzyskiwanego ze zwierząt lub w innych celach gospodarskich oraz koniowate. Zgodnie z tą definicją norka amerykańska jest zwierzęciem gospodarskim.

W związku z powyższym przepisy rozporządzenia 1069/2009, poprzez zawarte w nich wymagania, tworzą system ochrony dla ludzi i środowiska naturalnego przed negatywnym oddziaływaniem obiektów o dużej koncentracji zwierząt, dotyczy to również ferm norek amerykańskich, pod warunkiem, że będą one przestrzegane, poprawnie stosowane i egzekwowane.

Biorąc pod uwagę powyższe, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie jest właściwy merytorycznie w zakresie przepisów dot. przeznaczenia terenu, a także sposobu jego zagospodarowania i warunków zabudowy, jak również pozwoleń na lokalizację i budowę obiektów utrzymujących zwierzęta gospodarskie, w tym norki amerykańskie, zakazywania powstawania lub eksploatacji takich obiektów.

Mając na względzie pomoc w rozwiązaniu problemów z fermami norek amerykańskich w województwie zachodniopomorskim, a także w pismach nadesłanych przez niektóre jednostki samorządu terytorialnego, uprzejmie informuję, że zwróciłem się do Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej oraz Ministra Środowiska z prośbą o wyjaśnienie, w zakresie właściwości merytorycznych, kwestii odnoszących się do zasad lokalizacji wielkotowarowych ferm norek amerykańskich.

Odpowiedź **Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej** cytuję poniżej:

„Zgodnie z przepisem art. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (dalej jako: upzp) ustalenie przeznaczenia terenu, rozmieszczenie inwestycji celu publicznego oraz określenie sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy terenu następuje w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, zaś w przypadku braku takiego planu określenie sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy terenu następuje w drodze decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, przy czym sposób zagospodarowania terenu i warunki zabudowy dla inwestycji celu publicznego ustala się w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, natomiast dla innych inwestycji niż inwestycje celu publicznego - w drodze decyzji o warunkach zabudowy. W rozumieniu ustawy, lokalizacja obiektu produkcyjnego działalności rolnej nie stanowi inwestycji celu publicznego, w związku z tym w przypadku braku planu miejscowego właściwym trybem lokalizacji jest uzyskanie decyzji o warunkach zabudowy.

Uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego ma charakter fakultatywny – oznacza to, że gminy samodzielnie decydują, czy status prawno-planistyczny danego terenu będzie określony przez nią samą (w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego), czy też do jego określenia zastosowanie znajdą przepisy rangi ustawowej. Dopiero zgodność zamierzenia budowlanego z jednym z wyżej opisanych aktów umożliwi uzyskanie decyzji o pozwoleniu na budowę i realizację zamierzenia budowlanego, na gruncie przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (dalej jako: Pb).

Podstawowym dokumentem określającym politykę przestrzenną gminy jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Posiadanie studium, obejmującego swoim zakresem teren całej gminy, jest obligatoryjne. Projekt studium podlega, zgodnie z przepisem art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 ze zm., dalej jako: ustawa o oś) procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, w ramach której sporządzana jest prognoza oddziaływania na środowisko (art. 51 ustawy o oś), obejmująca między innymi analizę i ocenę dotyczącą:

- a) istniejącego stanu środowiska oraz potencjalnych zmian tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,*
- b) stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,*
- c) przewidywanych znaczących oddziaływań, w tym oddziaływań bezpośrednich, pośrednich, wtórnych, skumulowanych, krótkoterminowych, średnioterminowych i długoterminowych, stałych i chwilowych oraz pozytywnych i negatywnych, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralności tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne.*

W studium, sporządzonym zgodnie z wymogami ustalonymi w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko, uwzględnia się uwarunkowania wynikające między innymi ze stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego (art. 10 ust. 1 pkt upzp). Wymogi te wynikają z przepisów szczególnych, które przyjmują najczęściej formę ograniczeń lub zakazów związanych z wymogiem ochrony dobra wysoko cenionego (w tym przypadku: stanu środowiska).

Sporządzanie przez gminę miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego musi następować w zgodzie z ustaleniami studium. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego ustala między innymi przeznaczenie terenu, rozmieszczenie inwestycji celu

publicznego, określa sposoby zagospodarowania i warunki zabudowy, a także zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego (obowiązkowo). Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego również podlega procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, w toku której powinny zostać określone wszelkie wymagania związane z dopuszczeniem na danym obszarze produkcji rolnej o szczególnym charakterze.

Lokalizacja fermy nerek w oparciu o postanowienia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie zwalnia z obowiązku uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (wymaganej do wydania decyzji o pozwoleniu na budowę) o ile przedsięwzięcie tej decyzji wymaga. Procedura ta poprzedzona jest postępowaniem w sprawie przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, o ile planowana inwestycja podlega takiemu postępowaniu w świetle przepisu art. 59 ustawy ooś, to jest o ile stanowi przedsięwzięcie mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko lub przedsięwzięcie mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, jeżeli obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko został stwierdzony na podstawie art. 63 ust. 1 ustawy ooś. Katalog przedsięwzięć podlegających ocenie oddziaływania na środowisko zawiera rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2010 r. Nr 213 poz. 1397). W ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko określa się, analizuje oraz ocenia między innymi bezpośredni i pośredni wpływ przedsięwzięcia na środowisko, zdrowie, warunki życia ludzi, dobra materialne. Analizie podlega także możliwość oraz sposoby zapobiegania i zmniejszania negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko (zgodnie z przepisem art. 62 ust. 1 ustawy ooś).

Należy także pamiętać, że gmina uchwalając miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego korzysta z władztwa planistycznego, które ograniczone jest jedynie przepisami Konstytucji oraz ustaw szczególnych. W tych granicach może przyjmować różne rozwiązania planistyczne. Organy gminy prowadząc postępowanie w przedmiocie sporządzenia, a następnie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego mają obowiązek prowadzenia określonych w przepisie art. 17 upzp czynności, które gwarantować mają szeroki udział mieszkańców w procedurze planistycznej. Mieszkańcy gminy tworzą bowiem z mocy prawa wspólnotę samorządową (art. 1 ustawy z dnia 8 marca 1991 r. o samorządzie gminnym), a zatem organy gminy mają obowiązek działania w interesie mieszkańców, ponosząc w tym zakresie odpowiedzialność prawną i polityczną.

W przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, lokalizacja inwestycji polegającej na budowie fermy nerek wymaga uzyskania decyzji o warunkach

zabudowy. Decyzja ta wydawana jest w przypadku spełnienia warunków określonych w przepisie art. 61 ust. 1 upzp. Jednym z warunków wydania decyzji o warunkach zabudowy jest jej zgodność z przepisami szczególnymi, w tym przepisami ustawy – Prawo ochrony środowiska. Wydanie decyzji o warunkach zabudowy może także wymagać uprzedniego uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Zarówno działalność prawotwórcza gminy w dziedzinie planowania przestrzennego (uchwalanie przez gminę miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) jak i stosowanie obowiązującego prawa (wydawanie decyzji o warunkach zabudowy) powinno następować w zgodzie z przepisami szczególnymi. Istnieje bowiem szereg ustaw, których zadaniem jest ochrona wartości wysoko cenionych, takich jak środowisko, zabytki, grunty rolne i leśne. Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, regulując podstawy funkcjonowania systemu gospodarowania przestrzenią w Polsce, wprowadza jednocześnie szereg narzędzi mających na celu uwzględnienie norm, które odnoszą się do planowania i zagospodarowania przestrzennego, a zawarte są w innych ustawach. Niezwykle istotną grupą aktów prawnych z zakresu ochrony dóbr wysoko cenionych są ustawy kształtujące system ochrony środowiska w Polsce, do których należą między innymi ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska. Akty te, pozostające w gestii Ministra Środowiska, zawierają normy prawne regulujące sposób i stopień ochrony poszczególnych elementów środowiska (przykładowo poprzez instytucje prawne zawarte w dziale VII ustawy – Prawo ochrony środowiska lub poprzez wyliczenie form ochrony przyrody i wskazanie ograniczeń związanych z działalnością inwestycyjną na terenie poszczególnych form w ustawie o ochronie przyrody), zaś ich zapisy przenoszone są do aktów i rozstrzygnięć z zakresu planowania przestrzennego. Tak zorganizowany system prawny pozwala na zachowanie względnej stabilności ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (mającą dla systemu znaczenie podstawowe) przy jednoczesnej możliwości odrębnego kształtowania zakresu i intensywności ochrony dóbr wysoko cenionych.

Wszelkie zagadnienia dotyczące rodzaju prowadzonej działalności i uciążliwości przez nią generowanych, innych niż immanentnie związane z rodzajem obiektu budowlanego, są przedmiotem regulacji odpowiednich norm z zakresu ochrony środowiska, przykładowo: dopuszczalnych norm hałasu. W zakresie katalogu przepisów regulujących funkcjonowanie ferm norek stanowisko przedstawić powinien Minister Środowiska.

Odnosząc się do zagadnienia zakładania hodowli norek w istniejących obiektach należy wskazać, że w przypadku zmiany zagospodarowania terenu bez uzyskania decyzji o warunkach zabudowy, wójt, burmistrz albo prezydent miasta może, w drodze decyzji,

nakazać właścicielowi lub użytkownikowi wieczystemu nieruchomości wstrzymanie użytkowania terenu, wyznaczając termin, w którym należy wystąpić z wnioskiem o wydanie decyzji o ustaleniu warunków zabudowy, albo przywrócić poprzedniego sposobu zagospodarowania (art. 59 ust. 3 upzp). Z kolei zgodnie z przepisem art. 71 ust. 1 Pb, przez zmianę sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części rozumie się w szczególności podjęcie bądź zaniechanie w obiekcie budowlanym lub jego części działalności zmieniającej warunki: bezpieczeństwa pożarowego, powodziowego, pracy, zdrowotne, higieniczno-sanitarne, ochrony środowiska bądź wielkość lub układ obciążeń. Taka zmiana sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części wymaga zgłoszenia właściwemu organowi, do którego należy załączyć zaświadczenie wójta, burmistrza albo prezydenta miasta o zgodności zamierzonego sposobu użytkowania obiektu budowlanego z ustaleniami obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo ostateczną decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, w przypadku braku obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Ocena, czy w danym przypadku doszło do zmiany zagospodarowania terenu bądź zmiany sposobu użytkowania obiektu budowlanego należy każdorazowo do właściwego organu.

Z kolei opisana w piśmie przebudowa obiektu budowlanego wymaga, zgodnie z przepisem art. 28 ust. 1 w związku z art. 3 pkt 7 Pb, uzyskania decyzji o pozwoleniu na budowę.

Odnosząc się do postulatu nałożenia na inwestora obowiązku wskazania szczegółowych danych nt. działalności, którą zamierza prowadzić w obiekcie budowlanym, którego dotyczy decyzja o pozwoleniu na budowę należy wskazać, że przedmiotem regulacji ustawy – Prawo budowlane nie jest rodzaj działalności prowadzonej w obiektach budowlanych (poza zakresem przedmiotowym, który bezpośrednio wpływa na parametry techniczne obiektów). W związku z tym na etapie udzielania pozwolenia na budowę organ nie bada przesłanek innych niż ściśle związane z procesem budowlanym. Przykładowo: w przypadku budowy budynku przeznaczonego do działalności leczniczej kontroli organu nie podlega posiadanie przez inwestora odpowiednich zezwoleń na prowadzenie tej działalności, lecz jedynie spełnienie ustawowych przesłanek do uzyskania pozwolenia na budowę. Podobnie w przypadku ferm norek – organy administracji architektoniczno-budowlanej nie badają posiadania przez inwestora pozwoleń na prowadzenie odpowiedniej działalności, lecz jedynie spełnienie wymogów związanych z obiektem budowlanym w kontekście ogólnej określonej, deklarowanej działalności (np. uzgodnienie projektu budowlanego z rzeczoznawcą ds. ochrony przeciwpożarowej, organem Państwowej Inspekcji Sanitarnej).

Odnosząc się do postulatów w zakresie prowadzenia działalności inspekcyjnej obiektów hodowlanych uprzejmie informuję, że podstawowym zadaniem organów nadzoru budowlanego jest – zgodnie z przepisem art. 84 ust. 1 pkt 1 Pb - kontrola przestrzegania i stosowania przepisów prawa budowlanego. Organy te nie posiadają kompetencji ani możliwości, żeby prowadzić działania kontrolne w innym zakresie.”

Wyjaśnienie **Ministra Środowiska** podaję poniżej, cyt. „Realizację przedsięwzięć z zakresu hodowli nerek warunkują między innymi przepisy dotyczące ocen oddziaływania na środowisko. W związku z powyższym należy wspomnieć o znowelizowanym w ostatnim czasie rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. Nr 213, poz. 1397, ze zm.), zgodnie z którym inwestycje polegające na hodowli nerek amerykańskich mogą być kwalifikowane między innymi jako należące do grupy:

- przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (§ 2 ust. 1 pkt 51) – dla których zawsze jest wymagane przeprowadzenie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, lub
- przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (§ 3 ust. 1 pkt 102 i 103) - dla których właściwy organ może stwierdzić konieczność przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010r. zmieniono rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2013r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. poz. 817). W przypadku chowu i hodowli zwierząt zmiana dotyczyła doprecyzowania sposobu ustalenia liczby dużych jednostek przeliczeniowych (DJP), tak, aby wiadomo było, że do przeliczenia należy stosować maksymalną możliwą obsadę inwentarza. Dodać należy, że w trakcie uzgodnień międzyresortowych i konsultacji społecznych prowadzonych w czasie opracowania projektu rozporządzenia zmieniającego nie zgłoszono żadnych uwag odnoszących się do tego rodzaju przedsięwzięć. Obecnie nie planuje się prowadzenia prac legislacyjnych polegających na zmianie sposobu kwalifikowania przedsięwzięć na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010r.

W zakresie uciążliwości zapachowej pochodzącej m.in. z ferm nerek, obecnie działania w tym zakresie mogą być realizowane na podstawie obowiązujących przepisów:

- 1) zgodnie z art. 362 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2013r. poz. 1232), jeżeli podmiot korzystający ze środowiska negatywnie oddziałuje na środowisko, organ ochrony środowiska może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek ograniczenia jego oddziaływania na środowisko, a w przypadku pogorszenia

stanu środowiska spowodowanego działalnością podmiotu, przywrócenia środowiska do stanu właściwego;

- 2) *na podstawie art. 378 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska, organem ochrony środowiska właściwym w sprawie, o której mowa powyżej, jest starosta;*
- 3) *zgodnie z art. 363 ustawy Prawo ochrony środowiska, wójt, burmistrz lub prezydent miasta może w drodze decyzji, nakazać osobie fizycznej, której działalność negatywnie oddziałuje na środowisko, wykonanie w określonym czasie czynności zmierzających do ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko.*

Ponadto w przypadku produkcji zwierzęcej, kwestie mające związek z emisją substancji uciążliwych zapachowo zawarte są także w następujących aktach prawnych:

- 1) *ustawa z dnia 10 lipca 2007r. o nawozach i nawożeniu (Dz.U. Nr 147, poz. 1033, z późn. zm.);*
- 2) *rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 grudnia 2002r. w sprawie szczegółowych wymagań jakim powinien odpowiadać programy działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych (Dz.U. z 2003r. Nr 4, poz. 44), wydane na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 2001r. – Prawo wodne (Dz.U. z 2012r. poz. 145, z późn. zm.).*

Ponadto, na podstawie art. 7 ustawy z dnia 7 lipca 1994r. – Prawo budowlane (Dz.U. z 2010r. Nr 243, poz. 1623, z późn. zm.), Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej wydał rozporządzenie z dnia 7 października 1997r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle rolnicze i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 132, poz. 877, z późn. zm.), które reguluje także sprawy związane z konstrukcją i usytuowaniem obiektów budowlanych (zbiorniki i płyty na odchody zwierzęce), w którym prowadzona jest produkcja zwierzęca.

Podkreślenia wymaga również, że w obecnym stanie prawnym, najbardziej skutecznym działaniem ograniczającym powstanie np. nowych ferm hodowli zwierząt, w tym nerek, zaliczanych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (na których uciążliwość rejestrowanych jest najwięcej skarg), jest wprowadzenie przez rady gmin do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego ograniczeń w zakresie ich lokalizacji, w sąsiedztwie terenów istniejącej lub planowanej zabudowy mieszkaniowej. Ponadto nieuzasadnione jest wprowadzanie przez niektóre samorządy do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zmian dotychczasowej funkcji terenów sąsiadujących z istniejącymi lub planowanymi obiektami chowu lub hodowli zwierząt, z rolniczo-hodowlanej na mieszkalną.

Odnosząc się do kolejnych (...) problemów należy podkreślić znaczenie działań podejmowanych przez organy administracji, w tym organy ochrony środowiska w ramach obowiązującego prawa.

W odniesieniu do realizacji inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko szczególną funkcję pełnią prowadzone w oparciu o przepisy ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2013r. poz. 1235), dalej ustawy ooś, postępowania w sprawie oddziaływania na środowisko. Uczestniczące w tych postępowaniach organy administracji niejednokrotnie mają do czynienia z konfliktem interesów stron czy też konfliktem społecznym, co wpływa na treść wydanej w danej sprawie decyzji. Mechanizm oceny oddziaływania na środowisko stanowi jedno z narzędzi służących realizacji idei zrównoważonego rozwoju, godzącego konieczność ochrony środowiska z interesami wynikającymi z rozwoju społecznego i gospodarczego.

Celem postępowania w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko jest takie określenie warunków realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, aby zapewnić właściwy stopień ochrony i jakości środowiska w oparciu o obowiązujące normy. Oceny oddziaływania na środowisko wymaga realizacja planowanych przedsięwzięć kwalifikujących się jako mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko lub kwalifikujących się jako mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, jeżeli obowiązek oceny zostanie stwierdzony przez właściwy organ na podstawie art. 63 ust. 1 ustawy ooś.

W przypadku przedsięwzięć, dla których jest prowadzona ocena oddziaływania na środowisko, elementem złożonego przez inwestora raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko powinna być między innymi analiza związanych z inwestycją konfliktów społecznych (art. 66 ust. 1 pkt 15 ustawy ooś). Ponadto, w postępowaniu powinien zostać zapewniony zarówno czynny udział stron (art. 10 Kpa) jak i udział społeczeństwa. Organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest zobowiązany do: poinformowania zainteresowanej społeczności o prowadzonym postępowaniu, zebrania w wyznaczonym terminie 21 dni uwag i wniosków społeczeństwa (art. 79 ust. 1 ustawy ooś) oraz do ich rozpatrzenia. Może również przeprowadzić rozprawę otwartą dla społeczeństwa (art. 36 ustawy ooś). Zgodnie z art. 80 ust. 1 ustawy ooś, właściwy organ, wydając decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach, jeżeli dla przedsięwzięcia była przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko, bierze pod uwagę między innym: wyniki uzgodnień i opinii współdziałających organów ochrony środowiska oraz inspekcji sanitarnej, ustalenia zawarte w raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko (w tym analizę konfliktów

społecznych), a także wyniki postępowania z udziałem społeczeństwa. W uzasadnieniu decyzji, zgodnie z art. 85 ust. 2 pkt 1 ustawy ooś, powinny być zawarte między innymi informacje o przeprowadzonym postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa, a także to w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione ustalenia zawarte w raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, uzgodnienia i opinie współdziałających organów. Dodać można, że w przypadku przedsięwzięć z grupy mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, gdy organ właściwy do wydania decyzji nie stwierdzi obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ma on obowiązek uzasadnić w wydanej decyzji w jaki sposób uwzględnił uwarunkowania, o których mowa w art. 63 ust. 1 ustawy ooś.

Zatem biorąc pod uwagę powyższe wyjaśnienie, należy zauważyć, że w ramach obowiązujących procedur oddziaływania na środowisko, funkcjonuje mechanizm pozwalający w sytuacji konfliktu uwzględnić żądania stron oraz wnioski społeczeństwa związane z właściwym zabezpieczeniem środowiska.

Jednocześnie należy podkreślić, że rozpatrując uwagi zgłoszone w toku postępowania w związku z konfliktem społecznym, organ wydający decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach uwzględnia je, nakładając na inwestora określone obowiązki w celu zapobieżenia lub ograniczenia znaczącego negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko (wybór wariantu, zastosowanie środków minimalizujących i kompensujących negatywne oddziaływanie). Jednocześnie samo wystąpienie konfliktu społecznego nie stanowi podstaw do ewentualnej odmowy wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. W związku z powyższym, w przypadku niechcianych w danej gminie inwestycji, należy podkreślić znaczenie prawa miejscowego, w tym rolę miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, których zapisy mogą stanowić podstawę do odmowy wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.”

Biorąc pod uwagę powyższe, wyrażam opinię, że przepisy prawa polskiego, poprzez postawione w nich wymagania, tworzą system ochrony mieszkańców i środowiska naturalnego przed negatywnym oddziaływaniem obiektów o dużej koncentracji zwierząt, w tym ferm nerek amerykańskich, pod warunkiem, że będą one przestrzegane, poprawnie stosowane i egzekwowane. W związku z tym uważam, że kwestie dotyczące budowy takich ferm powinny być nadal regulowane poprzez pozwolenia i decyzje administracyjne wydawane w trybie i zakresie obowiązujących przepisów.

Ponadto uprzejmie informuję, że w chwili obecnej Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie (koordynator projektu), przy współudziale wielu jednostek naukowych, tj. Instytutu Zootechniki - Państwowego Instytutu Badawczego w Krakowie, Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie, Uniwersytetu Warmińsko - Mazurskiego w Olsztynie, Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz Zakładu Doświadczalnego Instytutu Zootechniki PIB Sp. z o.o. w Chorzelowie, realizuje projekt NR12 0140 10 pt. „Określenie stopnia odrębności fenotypowej i genetycznej hodowlanych i dziko żyjących populacji norki amerykańskiej, lisa pospolitego i jenota”. Celem prowadzonych badań jest porównanie poziomu wybranych cech fenotypowych, cytogenetycznych i genetycznych w populacjach nerek amerykańskich, jenotów i lisów pospolitych, hodowlanych i wolnożyjących. Badaniami objęto lisy pospolite i norki amerykańskie pochodzące z ferm w Polsce i z populacji wolnożyjących na terytorium Polski i Ameryki Północnej oraz jenoty pochodzące z ferm polskich oraz z populacji wolnożyjących na terytorium Polski i Rosji. Przewidziana jest też inwentaryzacja wielkości populacji nerek amerykańskich utrzymywanych na fermach oraz wolnożyjących w Polsce. Mam nadzieję, że po zakończeniu tego projektu zostaną dostarczone obiektywne dane, aby odnieść się do problematyki hodowli nerek amerykańskich na fermach zlokalizowanych w Polsce, w tym w szczególności ucieczek tych zwierząt z ferm.

Na obecnym etapie badań, na podstawie danych z Okręgów Łowieckich Polskiego Związku Łowieckiego, oszacowano, że w sezonie 2010/2011 norki amerykańskie, w stanie wolnym, najliczniej występowały w okręgach: olsztyńskim, suwalskim i białostockim, a najniższe stany i związane z tym pozyskanie łowieckie było w okręgach: nowosądeckim, tarnowskim i wałbrzyskim. W sezonie 2011/2012 norki wolnożyjące najliczniej pozyskiwane były, a tym samym najliczniej występowały, w okręgach: suwalskim, olsztyńskim, elbląskim i białostockim, czyli w całym pasie Polski północno-wschodniej, gdzie nie ma koncentracji dużych obiektów utrzymujących norki amerykańskie. W tym miejscu należy zauważyć, że w latach 50. XX w., prawdopodobnie miało miejsce masowe wypuszczenie na wolność norki amerykańskiej na terytorium byłego Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich. W wyniku ekspansji zwierzęta dziczyły pojawiły się także w Polsce, zasiedlając głównie tereny położone w pobliżu zbiorników i cieków wodnych.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że ustawa z dnia 29 czerwca 2007r. *o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich* reguluje sprawy z zakresu hodowli oraz zachowania zasobów genetycznych zwierząt gospodarskich, w tym zwierząt futerkowych, oceny wartości użytkowej i hodowlanej zwierząt gospodarskich, prowadzenia ksiąg hodowlanych i rejestrów dla tych zwierząt, a także nadzoru nad hodowlą i ich

rozrodem. W przypadku zwierząt futerkowych, w tym nerek amerykańskich, jednostką upoważnioną do prowadzenia ksiąg oraz oceny wartości użytkowej i hodowlanej jest Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt. Zgodnie z danymi tej jednostki, w 2011r. oceną wartości użytkowej i hodowlanej objętych było 32.799 szt. samic stada podstawowego nerek amerykańskich, w tym 32.734 szt. samic w stadach wpisanych do ksiąg.

Według danych szacunkowych organizacji zrzeszających hodowców zwierząt futerkowych, w 2011r. na fermach zlokalizowanych na terytorium Polski utrzymywanych było 651.030 szt. samic stada podstawowego nerek amerykańskich. W stosunku do tego pogłowia, liczba samic objętych oceną wartości użytkowej i hodowlanej na podstawie przepisów ustawy *o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich*, stanowi około 5%, co należy uznać za niewielki udział.

W związku z powyższym uważam, że zmiana przepisów ustawy z dnia 29 czerwca 2007r. *o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich*, polegająca na pozbawieniu norki amerykańskiej (*Mustela vison*) statusu gatunku zaliczanego zgodnie z tą ustawą do zwierząt gospodarskich, nie jest zasadna.

Z poważaniem

Lp. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
PODSEKRETARZ STANU

Tadeusz Nałęcz